

KOKKOPJA (ARBORISTA) | PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
<i>Kokkopis (arborists)</i>	Otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis (2.PKL) (atbilst trešajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (3.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: <i>Nav.</i>	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: <i>Koku kopšanas tehniķis 3.PKP (4.LKI)</i>	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p><i>Kokkopis (arborists)</i> ir kvalificēts strādnieks, kas praktiski un patstāvīgi veic darba uzdevumu izpildi koku kopšanā gan privātajā, gan publiskajā ārtelpā.</p> <p>Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai arboristam ir nepieciešams:</p> <ul style="list-style-type: none"> - motorinstrumenta (motorzāģa un krūmgrieža) vadītāja kvalifikāciju apliecinioša licencētas izglītības iestādes izsniegta apliecība; - BE kategorijas autovadītāja apliecība. <p><i>Kokkopja (arborista)</i> pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. <i>Darba vietas iekārtošana:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>sastādīt darba vietas lapu;</i> - <i>iekārtot darba vietu;</i> - <i>veidot efektīvu komunikāciju ar objektā esošajām personām;</i> - <i>aprīkot darba vietu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;</i> - <i>organizēt transportlīdzekļu un gājēju plūsmu objektā;</i> - <i>sakārtot darbu izpildes vietu.</i> <p>3.2. <i>Koku stādīšana:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>veikt koku stādu loģistiku;</i> - <i>sagatavot koku stādīšanai;</i> - <i>sagatavot stādbedres koka stādīšanai;</i> - <i>stādīt kokus un dižkokus;</i> - <i>pārstādīt koku;</i> - <i>stabilizēt kokus pēc stādīšanas;</i> - <i>veikt pēcstādīšanas darbus.</i> <p>3.3. <i>Koka vainaga veidošana:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>sasniegt darba pozīciju;</i> - <i>kopt dabīgas formas koka vainagu;</i>	

- veidot koka vainaga mākslīgas formas;
- likvidēt bīstamos zarus;
- uzstādīt vainaga drošināšanas sistēmas;
- kopt īpašus kokus.

3.4. Koka nozāģēšana:

- pārskatīt koku ciršanas dokumentāciju pirms darbu uzsākšanas;
- nozāģēt koku no celma;
- nozāģēt koku pa daļām;
- nozāģēt paaugstinātas sarežģītības kokus;
- piedalīties avārijas koku likvidēšanā;
- utilizēt koka zāģēšanas atliekas.

3.5. Koku aizsargāšana būvlaukumā:

- sagatavot kokus pirms būvdarbu uzsākšanas un būvdarbu laikā;
- ievērot darba aizsardzības prasības būvniecības objektos;
- uzstādīt individuālos un kolektīvos koku aizsardzības līdzekļus;
- uzstādīt laistīšanas sistēmas;
- veikt sakņu sistēmas aizsardzības pasākumus;
- kopt bojātas koka daļas.

3.6. specializētā darba aprīkojuma izmantošana un uzturēšana:

- komplektēt kāpšanas aprīkojumu atbilstoši darba uzdevumam;
- kontrolēt kāpšanas aprīkojuma stāvokli un darbību darba laikā;
- veikt vienkāršus kāpšanas aprīkojuma apkopes darbus;
- lietot elektroinstrumentus;
- lietot motorinstrumentus;
- lietot specializēto tehniku.

3.7. Darba tiesību, darba un vides aizsardzības prasību ievērošana:

- veikt darbus, ievērojot normatīvo aktu prasības darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības jomā;
- lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces;
- novērtēt riskus darba uzdevuma izpildē;
- nelaimes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem;
- lietot marķētu, lietošanai atbilstošu darba inventāru;
- lietot ergonomiskos darba paņēmienus un inventāru;
- ievērot vides aizsardzības prasības motorinstrumentu un elektroinstrumentu lietošanā un glabāšanā;
- ievērot vides aizsardzības prasības, strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem;
- lietot bioloģiskajai daudzveidībai draudzīgus darba paņēmienus.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)
4.1.	Sastādīt darba vietas lapu.]	[Orientēties kartē un apvidū.] [Atpazīt simbolus kartē.] [Noteikt ģeolokāciju.] [Aizpildīt darba vietas lapu.]	[Izpratnes līmenī: Kartogrāfiskie apzīmējumi. Lietošanas līmenī: Dokumentu noformēšanas pamatzināšanas. GPS lietošana.]	[Spēja rūpīgi aizpildīt darba lapu, iekļaujot visu nepieciešamo informāciju, izmantojot pieejamos interneta un citus resursus.] [3.LKI]
4.2.	Iekārtot darba vietu.]	[Atpazīt darba uzdevumā norādītos kokus un vietu.] [Novērtēt darba teritoriju.] [Novietot viegli pieejamā vietā pirmās palīdzības komplektu.] [Racionāli iekārtot degvielas uzpildes vietu.]	[Izpratnes līmenī: Orientēšanas apvidū. Degvielas uzpildes nosacījumi. Lietošanas līmenī: Plānošana darba vietas iekārtošanā.]	[Spēja iekārtot racionālu un drošu darba vietu, paredzot visus darba uzdevumā veicamos pienākumus.] [3.LKI]
4.3.	Aprīkot darba vietu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.]	[Norobežot darba teoriju ar brīdinājuma lentu.] [Izvietot vadstatņus un konusus.] [Novietot ceļa un drošības zīmes.] [Lasīt darba un satiksmes organizācijas shēmas.]	[Izpratnes līmenī: Normatīvie akti darba un satiksmes organizēšanā. Lietošanas līmenī: Drošības un ceļa zīmju uzstādīšana. Darba un satiksmes organizācijas shēmas.]	[Spēja aprīkot darba vietu atbilstoši darba un satiksmes organizācijas shēmām, lietojot teritoriju norobežojošos palīgmateriālus.] [3.LKI]
4.4.	Organizēt transportlīdzekļu un gājēju plūsmu objektā.]	[Lietot autovadītājiem saprotamus žesta signālus.] [Novirzīt gājēju plūsmu apkārt norobežojošai teritorijai.] [Neizrādīt jebkāda veida neapmierinātību]	[Izpratnes līmenī: Ceļu satiksmes noteikumi. Lietošanas līmenī: Satiksmes regulēšanas žesti un signāli.]	[Spēja droši, precīzi un atbildīgi organizēt transportlīdzekļu un gājēju plūsmu objektā.] [3.LKI]

		(gājējiem un autovadītājiem vai viņu prasībām).]			
4.5.	[Sakārtot darbu izpildes vietu.]	[Kraut kokmateriālu.] [Krāmēt zarus.] [Savākt ciršanas atliekas.] [Izvēlēties darba vietas uzkopšanai piemērotākos instrumentus, mehānismus un tehniku.] [Uzkopt darba vietu pēc darba.] [Aprēķināt utilizējamo materiālu apjomu.]	[Izpratnes līmenī: Koksnes sortiments. Lietošanas līmenī: Rokas, elektro un motorinstrumentu lietošanas noteikumi. Sakrautā materiāla apjoma aprēķināšana.]	[Spēja patstāvīgi darba noslēgumā sakārtot darba izpildes vietu precīzi nosakot utilizējamo materiālu apjomu.]	[2 .LKI]
4.6.	[Veikt koku stādu loģistiku.]	[Iekraut un izkraut stādus transportēšanas līdzeklī.] [Nostiprināt stādus transportēšanas līdzeklī.] [Uzglabāt stādus uzglabāšanas laukumā.]	[Izpratnes līmenī: Stādu bojājumu rašanas iemesli un sekas. Lietošanas līmenī: Stādu bojājumu mazināšanas preventīvie pasākumi. Kraušanas process. Kravas izvietošana un nostiprināšana transportlīdzeklī. Stādu nostiprināšanas tehnika uzglabāšanas laukumā. Stādu uzglabāšanas veidi un metodes. Izplatītākie koku taksoni un to lafīniskie nosaukumi.]	[Spēja veikt koku stādu loģistiku darbu vadītāja uzraudzībā, izmantojot mazgabarīta iekraušanas mehānismus un inventāru.]	[2.LKI]
4.7.	[Sagatavot koku stādīšanai.]	[Objektā novērtēt stādmateriālu kvalitāti un piemērotību.] [Novērst transportēšanas bojājumus.] [Noņemt iepakojamo materiālu no zariem	[Izpratnes līmenī: Koku pavaddokumenti. Lietošanas līmenī: Stādu standarti.	[Spēja sagatavot koku stādīšanai, pielietojot atbilstošas koku zaru un sakņu griešanas tehnikas.]	[3.LKI]

		un saknēm.]	Zaru griešanas tehnika.		
		[Sagatavot sakņu sistēmu stādīšanai.]	Sakņu griešanas tehnika. Izplatītākie koku taksoni un to latīniskie nosaukumi.]		
[4.8.]	[Sagatavot stādbedres koka stādīšanai.]	[Rakt augsni ar rokas instrumentiem un mazgabarīta tehniku.]	[Priekšstata līmenī: Sakņu uzbūve un izvietojums gruntī. Izpratnes līmenī: Augsnes tipi. Lietošanas līmenī: Stādbedru veidi un izveidošanas tehnoloģija. Laistīšanas un aerācijas sistēmu veidi un uzstādīšana.	[Spēja ar mazgabarīta tehniku sagatavot stādbedres un uzstādīt stādbedres papildaprīkojumu darbu vadītāja uzraudzībā.]	[3.LKI]
		[Sagatavot substrātu stādbedrei.]			
		[Ierīkot aerācijas un laistīšanas sistēmu.]			
		[Rūpīgi izbūvēt sakņu un stumbra aizsargsistēmas pamatus.]			
		[Montēt pretsakņu aizsardzības sistēmu.]			
[4.9.]	[Stādīt kokus un dižkokus.]	[Iecelt stādu stādbedrē.]	Koka līmeņošanas veidi. Kravu celšana un pārvietošana.]	[Spēja komandā veikt koku stādīšanas un pārstādīšanas darbus darbu vadītāja uzraudzībā.]	[3.LKI]
		[Līmeņot stādu.]			
		[Iepildīt substrātu stādbedrē.]			
[4.10.]	[Pārstādīt koku.]	[Atsegt koka saknes.]			
		[Sagatavot koka saknes pārstādīšanai.]			
		[Sagatavot koka vainagu pārstādīšanai.]			
		[Pārvietot koku uz jauno vietu.]			
		[Stādīt koku jaunajā stādbedrē.]			
[4.11.]	[Stabilizēt kokus pēc stādīšanas.]	[Enkurot sakņu kamolu.]	[Lietošanas līmenī: Koka stabilizēšanas metodes.]	[Spēja komandā veikt koku stabilizēšanas darbus, pielietojot koka stabilizēšanas metodes.]	[3.LKI]
		[Piestiprināt koku pie mietiem.]			
		[Uzstādīt atsaites koka stabilizācijai.]			
[4.12.]	[Veikt pēcstādīšanas	[Laistīt koku.]	[Lietošanas līmenī:	[Spēja individuāli veikt pēcstādīšanas	[3.LKI]

	darbus.]	[Uzstādīt stumbra aizsardzību.] [Izveidot apdobi.] [Mulčēt apdobi.] [Apgriezt koka zarus.] [Uzstādīt stumbra sakņu aizsargus.]	Virszemes laistīšanas sistēmas . Stumbra un sakņu aizsardzības paņēmieni. Bedres līmeņošana.]	darbus, izmantojot atbilstošus materiālus un rokas instrumentus.]	
4.13.]	[Sasniegt darba pozīciju.]	[Izvēlēties piemērotāko piekļuves metodi.] [Kāpt kokā, pielietojot izvēlēto piekļuves metodi.]	[Izpratnes līmenī: Koka bīstamības pazīmes enkurpunkta stiprināšanai. Lietošanas līmenī: Kāpšanas tehnikas (brīvais kāpiens, kāpšanas virvju tehnikas). Virvju un kāpšanas, drošināšanās inventāra un mehānismu lietošana. Pacēlāju, mobilo platformu lietošana. Sastatņu lietošana. Kambija aizsardzība. Mezglu siešanas veidi, izvēle, lietošana.]	[Spēja individuāli strādāt augstumā, izvēloties piemērotākas piekļuves metodes darba pozīcijas sasniegšanai, ievērojot darba aizsardzības prasības.]	[3.LKI]
4.14.]	[Kopt dabīgas formas koka vainagu.]	[Pacelt koka vainagu.] [Retināt koka vainagu.] [Samazināt koka vainagu.] [Tīrīt koka vainagu.] [Samazināt vainaga daļu.] [Atjaunot veca koka vainagu.]	[Priekšstata līmenī: Koka aizsargmehānisms, bojājumu ierobežošana (CODIT). Vēja, grunts ietekme uz koku. Lietošanas līmenī: Zaru griešanas veidi, laiki, apjoms. Izplatītākie koku taksoni un to laīniskie nosaukumi. Patogēno organismu iedarbība uz kokiem.]	[Spēja pieņemt lēmumu, izvēloties zaru griešanas veidu un vietu, veidojot dabīgas koka vainaga formas.]	[3.LKI]

4.15.	Veidot koka vainaga mākslīgas formas.	Polardēt koka vainagu.	<p>Izpratnes līmenī: Mākslīgo vainagu formu veidi.</p> <p>Mākslīgo vainagu formu griešanas paņēmieni (manuāli, mehānizēti), izmantojamie palīglīdzekļi (kāpnes, sastatnes, pacēlājs, griešanas mehānismi, šabloni).</p> <p>Zaru, stubru stiprināšanas, atliekšanas paņēmieni.</p> <p>Izplatītākie koku taksoni un to latīniskie nosaukumi.</p>	Spēja individuāli vai komandā veidot mākslīgas vainaga formas darbu vadītāja uzraudzībā, izmantojot dažādus palīgmateriālus, instrumentus un šablonus.	4.LKI
		Špalierēt koka vainagu.			
		Cirpt koka vainagu.			
		Veidot <i>Bonsai</i> .			
4.16.	Likvidēt bīstamos zarus.	Patstāvīgi novērtēt riska faktorus, kāpjot kokā.	<p>Priekšstata līmenī: Koksnes mehāniskās īpašības.</p> <p>Izpratnes līmenī: Koksnes bojājumu veidi.</p> <p>Lietošanas līmenī: Palīgmehānismi zaru nolaišanai.</p>	Spēja individuāli vai komandā veikt bīstamo zaru likvidēšanu, izmantojot piemērotus instrumentus un palīģierīces.	3.LKI
		Īsināt bīstamos zarus.			
		Nozāģēt bīstamos zarus.			
		Droši nolaist zarus uz zemes.			
4.17.	Uzstādīt vainaga drošināšanas sistēmas.	Montēt drošības sistēmu.	<p>Izpratnes līmenī: Vainaga drošināšanas sistēmu veidi, marķējums. Vainaga drošināšanas sistēmu izmantošana, pamatojums.</p> <p>Lietošanas līmenī: Vainaga drošināšanas sistēmu pārbaude. Vainaga drošināšanas sistēmu montāža, demontāža.</p>	Spēja individuāli vai komandā uzstādīt vainaga drošināšanas sistēmas, izvēloties atbilstošu uzstādīšanas augstumu un piemērotu vietu.	3.LKI
		Pārbaudīt esošo drošības sistēmu.			
		Nomainīt drošības sistēmu.			
4.18.	Kopt īpašus kokus.	Kopt dižkokus un īpaši aizsargājamus kokus (ar dendroloģisko, kultūrvēsturisko, ekoloģisko un ainavisko vērtību).	<p>Priekšstata līmenī: Ekoloģiskās, ainaviskās, kultūrvēsturiskās vērtības, saglabāšanas</p>	Spēja individuāli veidot un kopt īpašu koku vainagus.	3.LKI

		<p>[Kopt koku grupas (alejas, parki, rindas).]</p> <p>[Kopt potējumus.]</p> <p>[Veidot augļu koku vainagu.]</p> <p>[Kopt kokus konteineros uz jumta dārziem.]</p>	<p>iespējas</p> <p>Izpratnes līmenī: Koku taksonu vecumposmi, pazīmes, ietekme uz kopšanas intensitāti.</p> <p>Īpaši aizsargājamo koku kritēriji, normatīvu bāze, pieļaujamās darbības, saskaņojumi. Konteineraugu audzēšana un kopšana.</p> <p>Lietošanas līmenī: Pārvietošanās paņēmieni pa koku vainagiem koku grupās. Potējumu kopšana. Augļu koku vainagu veidi, zaru griešanas paņēmieni un griešanas laiki. Koku rindu un aleju kopšana.]</p>	<p>[Spēja individuāli vai komandā veidot un kopt aizsargājamo koku vainagus darbu vadītāja uzraudzībā.]</p>	
[4.19.]	[Pārskatīt koku ciršanas dokumentāciju pirms darbu uzsākšanas.]	[Pārbaudīt koka ciršanas atļauju.]	<p>[Izpratnes līmenī: Koku ciršanu reglamentējošie normatīvie akti. Ciršanas atļaujas saņemšanas process.]</p>	[Spēja izvērtēt koka ciršanas dokumentāciju pirms darba uzsākšanas un ievērot koku ciršanas reglamentējošos normatīvos aktus.]	[2.LKI]
[4.20.]	[Nozāģēt koku no celma.]	<p>[Izvēlēties piemērotu gāšanas virzienu.]</p> <p>[Izvēlēties piemērotu nozāģēšanas tehniku.]</p> <p>[Precīzi zāģēt kokaugu.]</p>	<p>[Izpratnes līmenī: Meteoroloģisko apstākļu ietekme darba uzdevuma izpildes laikā.</p> <p>Lietošanas līmenī: Nozāģēšanas paņēmieni un to pielietošana. Koksnes mehāniskās īpašības. Koksnes bojājumu veidi.]</p>	[Spēja individuāli vai komandā precīzi nozāģēt koku, izvēloties atbilstošu nozāģēšanas paņēmieni un instrumentus.]	[3.LKI]
[4.21.]	[Nozāģēt koku pa daļām.]	<p>[Nolaist koka nogriežņus.]</p> <p>[Nozāģēt koku no pacēlāja.]</p>	<p>[Lietošanas līmenī: Nolaišanas sistēmu projektēšana,</p>	[Spēja individuāli vai komandā droši un precīzi nozāģēt koku pa daļām, izmantojot atbilstošus instrumentus un palīgīdzekļus.]	[3.LKI]

		[Nozāgēt koku, stāvot uz kāpšiem.]	slodžu un pretestību aprēķināšana. Koksnes nogriežņa masas aprēķināšana. Pacēlāju veidi to lietošana.]		
4.22.]	[Nozāgēt paaugstinātas sarežģītības kokus.]	[Novērtēt koka nozāgēšanas riska faktorus.] [Izmantot koka zāgēšanas palīgierīces un mehānismus.] [Nozāgēt koku, izmantojot ceļamkrānu un citas celšanas ierīces.]	[Priekšstata līmenī: Celšanas iekārtu, mehānismu veidi. Lietošanas līmenī: Vinčas uzstādīšana un pielietošanas veidi. Trīšu sistēmas uzstādīšana un pielietošanas veidi. Trošu ceļu uzstādīšana.]	[Spēja komandā droši un precīzi nozāgēt paaugstinātas sarežģītības koku, izmantojot specializētas zāgēšanas palīgierīces un mehānismus.]	[3.LKI]
4.23.]	[Piedalīties avārijas koku likvidēšanā.]	[Izmantot piemērotu darba aprīkojumu un specializēto tehniku.] [Izmantot atbilstošus un drošus darba paņēmienus.] [Norobežot avārijas vietu.]	[Priekšstata līmenī: Materiālu pretestība. Lietošanas līmenī: Avārijas seku likvidēšanas principi un normatīvais regulējums.]	[Spēja atbildīgi un racionāli izvērtēt situāciju un piedalīties avārijas koku likvidēšanā, izmantojot drošus darba paņēmienus.]	[4.LKI]
4.24.]	[Utilizēt koka zāgēšanas atliekas.]	[Atzarot stumbru.] [Garināt stumbru.] [Celt stumbra daļas un zarus.] [Pārvietot stumbra daļas un zarus.] [Šķeldot koksnes daļas.] [Frēzēt celmus.] [Pārvietot mehānismus.]	[Izpratnes līmenī: Koka ciršanas atlieku un sortimentu tālākapstrādes iespējas un kraušana. Šķedotāja uzbūve un darbības princips. Celmu frēzes uzbūve un darbības princips. Mehānismu pārvietošanas veidi. Lietošanas līmenī: Šķedotāja pārvietošanas iespējas objektā. Šķedotāja drošības sistēmas. Celmu frēzes pārvietošanas iespējas objektā. Celmu frēzes drošības sistēmas	[Spēja utilizēt koku ciršanas atliekas, izmantojot atbilstošus instrumentus un mehānismus un lietojot ergonomiskus darba paņēmienus.]	[2.LKI]

			Apkārt esošo objektu, priekšmetu u.c. aizsardzība no mehānisma radītajiem izmešiem. Mehānismu izvietošana un nostiprināšana transportlīdzeklī.		
4.25.	Sagatavot kokus pirms būvdarbu uzsākšanas un būvdarbu laikā.	Lasīt darba uzdevumu.	Lietošanas līmenī: Koku aizsardzības līdzekļi.	Spēja veikt koku sagatavošanas darbus darbu vadītāja uzraudzībā, izvēloties piemērotākos koku aizsardzības līdzekļus.	3.LKI
		Novērtēt koka fizisko stāvokli.			
		Izvēlēties atbilstošus koku aizsardzības līdzekļus.			
		Atsiet koka zarus.			
4.26.	Ievērot darba aizsardzības prasības būvniecības objektos.	Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus (IAL).	Priekšstata līmenī: Normatīvie akti, kas reglamentē būvdarbus.	Spēja izpildīt darba aizsardzības prasības būvniecības objektos, izmantojot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus.	3.LKI
		Sadarboties ar būvdarbu veicēju.			
4.27.	Uzstādīt individuālos un kolektīvos koku aizsardzības līdzekļus.	Pielietot koku aizsardzības materiālus un līdzekļus.	Lietošanas līmenī: Individuālie un kolektīvie koku aizsardzības līdzekļi.	Spēja uzstādīt individuālos un kolektīvos koku aizsardzības līdzekļus atbilstoši darba uzdevumam.	3.LKI
		Uzstādīt koku aizsardzības informatīvās zīmes.			
4.28.	Uzstādīt laistīšanas sistēmas.	Noteikt augsnes mitrumu.	Izpratnes līmenī: Laistīšanas sistēmu veidi. Kokaugu fizioloģija. Lietošanas līmenī: Laistīšanas sistēmu uzstādīšana.	Spēja komplektēt un uzstādīt laistīšanas sistēmas atbilstoši darba uzdevumam.	3.LKI
		Montēt laistīšanas sistēmas.			
		Lietot laistīšanas sistēmas.			
4.29.	Veikt sakņu sistēmas aizsardzības pasākumus.	Atrakt koka saknes.	Izpratnes līmenī: Koka sakņu segšanas materiālu veidi. Koku sugas un to sakņu sistēmas. Lietošanas līmenī: Koka sakņu atrakšanas metodes.	Spēja nodrošināt labvēlīgus augšanas apstākļus koka saknēm, izmantojot sakņu sistēmas aizsardzības pasākumus.	3.LKI
		Apgriezt koka saknes.			
		Bandažēt koka saknes.			
		Mitrināt koka saknes.			

4.30.	Kopt bojātas koka daļas.	Identificēt koka daļu bojājumus un to apjomu.	Lietošanas līmenī: Koku kopšanas paņēmieni. Bojāto koka daļu kopšanas un apstrādes materiāli.	Spēja identificēt koka bojājumus un veikt atbilstošus kopšanas pasākumus.	3.LKI
		Izvēlēties kopšanas paņēmieni zariem, stumbram un saknēm.			
		Uzstādīt bandāžas koka bojātajām daļām.			
		Piesegt koka bojātas daļas.			
4.31.	Komplektēt kāpšanas aprīkojumu atbilstoši darba uzdevumam.	Pārbaudīt kāpšanas aprīkojumu.	Lietošanas līmenī: Kāpšanas aprīkojuma marķējuma veidi un pielietojums. Kāpšanas aprīkojuma pārbaudes metodes.	Spēja atbildīgi izvēlēties un lietot darba kārtībā esošu kāpšanas aprīkojumu atbilstoši darba uzdevumam.	3.LKI
		Izvēlēties darba kārtībā esošu kāpšanas aprīkojumu.			
4.32.	Kontrolēt kāpšanas aprīkojuma stāvokli un darbību darba laikā.	Sekot kāpšanas aprīkojuma tehniskajam stāvoklim darba laikā.	Lietošanas līmenī: Kāpšanas aprīkojuma ekspluatācijas nosacījumi.		
		Aizstāt bojāto kāpšanas aprīkojumu.			
4.33.	Veikt vienkāršus kāpšanas aprīkojuma apkopes darbus.	Kopt kāpšanas aprīkojumu atbilstoši ražotāja norādījumiem.	Lietošanas līmenī: Kāpšanas aprīkojuma kopšanas līdzekļu veidi un pielietojums. Eļļu un smērvielu veidi un pielietojums.	Spēja kvalitatīvi veikt kāpšanas aprīkojuma apkopes darbus atbilstoši identificētiem bojājumiem.	3.LKI
		Novērst kāpšanas aprīkojuma atklātos bojājumus.			
4.34.	Lietot elektroinstrumentus.	Uzturēt elektroinstrumentus darba kārtībā.	Lietošanas līmenī: Elektroinstrumentu veidi. Elektroinstrumentu ekspluatācijas nosacījumi.	Spēja uzturēt elektroinstrumentus, motorinstrumentus un specializēto tehniku darba kārtībā atbilstoši ražotāja norādījumiem un lietot atbilstoši darba raksturam.	3.LKI
		Izvēlēties akumulatora tipa vai tiešā saslēguma elektroinstrumentus.			
		Identificēt elektroinstrumentu bojājumus.			
		Izmantot elektroinstrumentus atbilstoši darba raksturam.			
4.35.	Lietot motorinstrumentus	Uzpildīt piemērotu degmaisījumu.	Lietošanas līmenī: Motorinstrumentu veidi. Motorinstrumentu ekspluatācijas nosacījumi. Degmaisījumu lietošanas un uzglabāšanas nosacījumi.		
		Sagatavot griezējasmaņus darbam.			
		Identificēt motorinstrumentu bojājumus.			

4.36.	Lietot specializēto tehniku.	Uzpildīt ekspluatācijas šķidrumus.	Lietošanas līmenī: Specializētās tehnikas veidi. Specializētās tehnikas ekspluatācijas materiāli, eļļas un šķidrumi. Specializētās tehnikas drošas ekspluatācijas nosacījumi.		
		Sagatavot darbam specializēto tehniku.			
		Sagatavot specializēto tehniku transportēšanai vai pārvietošana.			

**5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar valsts valodas lietošanu.	Sazināties valsts valodā (A2).	<p>Izpratnes līmenī: Vārdu krājums. Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes. Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos.</p> <p>Lietošanas līmenī: Valsts valoda.</p>	Spēja sazināties mutiski un rakstiski valsts valodā (A2).	3.LKI
5.2.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar svešvalodas lietošanu.	Sazināties mutiski un rakstiski svešvalodā (B1).	<p>Izpratnes līmenī: Vārdu krājums. Gramatikas un valodas funkcijas. Verbālās mijiedarbības veidi. Valodas stili un intonācijas iezīmes.</p> <p>Valodas un komunikācijas daudzveidība dažādos kontekstos.</p> <p>Lietošanas līmenī: Svešvaloda/as. Starpkultūru mijiedarbība.</p>	Spēja sazināties vienā svešvalodā (B1).	3.LKI
5.3.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar matemātikas prasmēm.	<p>Matemātiski pamatot uzdevuma risinājumu.</p> <p>Lietot matemātikas pamatprincipus un paņēmienus.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Rēķināšana. Mērvienības un formas. Matemātiskā terminoloģija.</p>	Spēja piemērot matemātisko domāšanu darba uzdevuma veikšanai.	3.LKI

5.4.	Atbilstoši 4.sadaļā iekļautajiem uzdevumiem saistībā ar informācijas un komunikācijas tehnoloģiju lietošanu.	Sazināties izmantojot informācijas tehnoloģijas.	<p>Priekšstata līmenī: Normatīvie akti informācijas tehnoloģiju jomā.</p> <p>Lietošanas līmenī: Lietojumprogrammas dokumentu sagatavošanā. Elektronisko saziņas līdzekļu veidi, programmas un lietošana.</p>	Spēja lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba uzdevuma veikšanai.	3.LKI
5.5.	Veidot efektīvu un drošu komunikāciju ar objektā esošajām personām.	<p>Lietot signālus darbu izpildes laikā.</p> <p>Lietot vidē pamanāmu darba apģērbu.</p> <p>Piemērot darba tiesisko attiecību normas.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Pozitīvas saskarsmes paņēmieni.</p>	Spēja aktīvi komunicēt ar dažādām personām objektā, izmantojot abpusēji izdevīgas sarunu metodes.	3.LKI
5.6.	Veikt darbus, ievērojot normatīvo aktu prasības darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības jomā ievērojot darbus, ievērojot normatīvo aktu prasības darba tiesību, darba aizsardzības un vides aizsardzības jomā.	<p>Piemērot darba tiesisko attiecību normas.</p> <p>Ievērot darba aizsardzības prasības.</p> <p>Izmantot vides aizsardzības likumus un normatīvos dokumentus.</p> <p>Ievērot darba aizsardzības prasības darbam augstumā ar virvju sistēmām un pacēlājiem.</p> <p>Izpildīt darbus objektā vismaz divu kokkopju (arboristu) komandā.</p> <p>Lietot brīdinājuma zīmes un rokas signālus.</p>	<p>Izpratnes līmenī: Darba tiesību būtība, nozīme un normas. Darba aizsardzības būtība un principi. Vides aizsardzības prasības. Lietošanas līmenī: Darba aizsardzība strādājot augstumā. Darba drošības zīmes, ceļazīmes un roku signāli. Darba organizācija un tehnoloģijas.</p>	<p>Spēja veikt darbus augstumā, paredzot iespējamus riskus, izvēloties tehniskā kārtība esošu kapšanas inventaru un aprīkojumu, precīzi izpildot darba aizsardzības prasības darbam augstumā.</p> <p>Spēja ievērot darba, darba aizsardzības un vides aizsardzības noteikumus, ievērojot normatīvo aktu prasības.</p>	3.LKI
5.7.	Lietot individuālos un kolektīvos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces.	<p>Izvēlēties atbilstošus individuālos darba aizsardzības līdzekļus un drošības ierīces.</p> <p>Sekot līdz darba aizsardzības līdzekļu un drošības ierīču tehniskajam stāvoklim.</p>	<p>Lietošanas līmenī: Individuālo un kolektīvo darba aizsardzības līdzekļu pielietojums un veidi.</p>	Spēja atbildīgi un pastāvīgi lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, un drošības ierīces, sekojot līdzi to tehniskajam stāvoklim.	3.LKI
5.8.	Novērtēt riskus darba	Saskatīt potenciālās riska vietas un faktoros.	Izpratnes līmenī:	Spēja novērtēt un novērst iespējamus riskus darba uzdevuma izpildē.	3.LKI

	uzdevuma izpildē.	Pieņemt lēmumu risku novēršanai vai mazināšanai.	Darba vietas riska faktoru novērtēšana.		
5.9.	Nelaiemes gadījumā rīkoties atbilstoši situācijai un sniegt pirmo palīdzību cietušajiem.	Pielietot ABC-shēmu viskritiskāko stāvokļu novēršanai, dzīvības saglabāšanai un uzturēšanai. Sniegt pirmo palīdzību aroda negadījumos. Transportēt cietušo no koka.	Lietošanas līmenī: Droši darba paņēmieni. Par pirmās palīdzības sniegšanu cietušajam. Profesionālās saskarsmes principi.	Spēja sniegt pirmo palīdzību.	3.LKI
5.10.	Lietot marķētu, lietošanai atbilstošu darba inventāru.	Pazīt marķējumu un piktogrammas. Pārbaudīt inventāru un tā drošības ierīces.	Lietošanas līmenī: Aprīkojums un marķējumi un to lietošana.	Spēja novērtēt un lietot darbam atbilstošu inventāru.	3.LKI
5.11.	Lietot ergonomiskos darba paņēmienus un inventāru.	Kontrolēt darba paņēmienus. Izvēlēties sev atbilstošu darba inventāru.	Priekšstata līmenī: Ergonomikas pamati. Lietošanas līmenī Droši darba paņēmieni.	Spēja atbildīgi lietot ergonomiskos darba paņēmienus un inventāru.	3.LKI
5.12.	Ievērot vides aizsardzības prasības motorinstrumentu un elektroinstrumentu lietošanā un glabāšanā.	Ievērot motorinstrumentu lietošanas prasības. Nepiesārņot apkārtējo vidi ar degvielā, eļļām vai citiem darba šķīdumiem. Rīkoties elektrobojājumu un elektrotraumu gadījumā, atbilstoši normatīvo aktu prasībām.	Lietošanas līmenī: Par iekšdedzes dzinēju degvielu un eļļu drošu uzpildi. Biodegradējošo eļļu un degvielu lietošana. Motorinstrumentu, degvielu, eļļu pareiza uzpilde, transports, glabāšana. Ugunsdrošības un elektrodrošības būtība un principi. Avārijas seku likvidēšana.	Spēja veikt darbus, atbildīgi izmantojot motorinstrumentus, izvairoties no iespējama vides piesārņojuma.	3.LKI
5.13.	Ievērot vides aizsardzības prasības, strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem.	Orientēties augu aizsardzības līdzekļu veidos. Lietot augu aizsardzības līdzekļus atbilstoši instrukcijām. Veikt darba vadītāja uzdotos uzdevumus. Izvēlēties atbilstošus meteoroloģiskos apstākļus darbu veikšanai. Utilizēt pesticīdu pārpalikumus. Informēt sabiedrību par darbu veikšanu un nepieciešamo nogaidīšanas laiku.	Izpratnes līmenī: Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu uzglabāšanas veidi. Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu veidi. Lietošanas līmenī: Augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu un darba instrumentu,	Spēja strādāt ar augu aizsardzības līdzekļiem ievērojot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas prasības un izvairoties no iespējama vides piesārņojuma.	3.LKI

			<p>mehānismu lietošanas instrukcijas.</p> <p>Laikapstākļu ietekme uz miglošanas, mēslošanas darbiem.</p> <p>Pesticīdu utilizēšanas pasākumi.]</p>		
[5.14.]	[Lietot bioloģiskajai daudzveidībai draudzīgus darba paņēmienus.]	<p>Nodrošināt īpaši aizsargājamām sugām labvēlīgas aizsardzības režīmu.]</p> <p>Atpazīst bioloģiskās daudzveidības vērtības kokos.]</p> <p>Saglabāt dobumainus kokus, zarus, tā, lai tie neapdraudētu sabiedrību.]</p> <p>Apzināties mirušās koksnes nozīmi bioloģiskajā daudzveidībā.]</p> <p>Veikt īpaši aizsargājamu sugu dzīvotņu pārvietošanu atbilstoši eksperta norādījumiem.]</p> <p>Izvēlēties rokas vai motorinstrumentus atkarībā no iespējamā traucējuma īpaši aizsargājamām sugām.]</p>	<p>[Lietošanas līmenī:</p> <p>Bioloģiskās daudzveidības veidi.</p> <p>Sugu un biotopu likums.</p> <p>Dabai draudzīgi darba paņēmieni.]</p>	[Spēja atpazīt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes un nodrošināt tām labvēlīgu aizsardzības statusu, ievērojot vides aizsardzības prasības.]	[3.LKI]

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>[Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība</p> <p><i>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</i></p> <p><i>Kristīne Linde, Rīgas Domes Mājokļu un Vides departaments, Vides pārvaldes dabas un apstādījumu nodaļa, galvenā speciāliste;</i></p> <p><i>Andris Spaile, Latvijas Kokkopju un Arboristu biedrība, valdes priekšsēdētājs, Priekuļu tehnikums, Ērgļu struktūrvienība, vadītājs;</i></p> <p><i>Edgars Neilands, SIA „Lābie koki” valdes priekšsēdētājs, Eiropas arboristu padomes sertificēts koku tehniķis, arborists;</i></p> <p><i>Jānis Strausmanis, SIA „Kokkopis.lv”, valdes loceklis, Eiropas arboristu padome (EAC), sertificēts arborists, Zemkopības ministrija Ziemeļkurzemes Virsmežniecība, inženieris, Internacionāli un sociāli aktīvo arboristu- koku kopēju biedrība, prezidents, mežzinātņu inženieris;</i></p> <p><i>Gvido Leiburgs, SIA „Koku eksperts, direktors, Eiropas arboristu padome (EAC), sertificēts arborists, sertificēts dendrologs, LR dabas eksperts, Jaunpils novada domes labiekārtošanas nodaļas vadītājs, mežzinātņu inženieris;</i></p> <p><i>Ieva Gretere, moderatore, Latvijas Celtnieku arodbiedrība, priekšsēdētāja vietniece;</i></p> <p><i>Anna Bondare, moderatores asistente, Latgales mācību centrs, darba organizācijas struktūrvienības vadītāja.]</i></p>
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<p>[Inese Rostoka – Ekonomikas ministrijas Būvniecības politikas departamenta vecākā eksperte;</p> <p>- Normunds Grīnbergs – Būvniecības nozares ekspertu padomes pārstāvis;</p> <p>- Ieva Gretere – Latvijas būvniecības nozares arodbiedrības priekšsēdētāja;</p> <p>- Andris Spaile – Bulduru dārzkopības vidusskola, Pilsētvides un dizaina katedras vadītājs;</p> <p>- Tatjana Ruhmane – Rīgas Celtniecības koledžas pedagogs;</p> <p>- Helga Kaukule – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos;</p> <p>- Minjona Buča – Valsts izglītības satura centrs, Profesionālās izglītības departamenta Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.]</p>
Profesijas standarta NEP atzinums	[01.10.2019.]
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	[16.10.2019.]
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	[11.10.2017.]